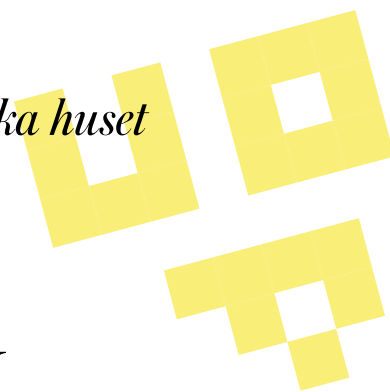

UNGA OPERAN UPPTÄCKER UNGA OPERAN

INTRODUKTION – *Det magiska huset*

I *Det magiska huset* kan skolor ta del av Kungliga Operans verksamhet och följa med bakom kulisserna på Sveriges nationalscen för opera och balett. Här arbetar inte bara operasångare, dansare och musiker utan också en mängd andra yrkesgrupper som tillsammans skapar opera- och dansföreställningar.

Lärohandledningen är framtagen som inspiration till arbete i klassrummet efter att eleverna har fått se avsnittet *Unga Operan upptäcker Unga Operan*. Övningarna kan anpassas efter eleverna och göras i helklass, mindre grupper eller individuellt. Handledningen riktar sig i första hand till lärare för barn i årskurs 1-3, men passar även äldre elever.

AVSNITTET

I det här avsnittet får ni tillsammans med Ronya upptäcka vad Unga Operan är för något, och vad vi gör. Ni får träffa Unga Operans konstnärliga chef Ellen och följa med pedagogen Glenna som leder en skolklass på guidad visning av Operahuset. Ni får även åka med Sara till en skola och ta del av det arbete som Unga Operan gör utanför Operahuset. På skolan möter ni också en föreställning på turné.

ÄMNESFOKUS: SAMHÄLLSKUNSKAP, HISTORIA och MUSIK

Avsnittet och denna lärohandledning knyter an till Lgr22 på flera sätt, särskilt till ämnena samhällskunskap, historia och musik. Innehåll som särskilt berörs är:

- ✓ Mentala kartor, till exempel över närområdet, skolvägar eller andra platser som är betydelsefulla för eleven.
- ✓ Mänskliga rättigheter inklusive alla människors lika värde och barnets rättigheter i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).
- ✓ Hemortens historia och vad närområdets platser, byggnader och vardagliga föremål kan berätta om livet där under olika tider.
- ✓ Grundläggande demokratiska principer.
- ✓ Metoder för att söka information, till exempel textläsning, intervjuer och observationer.
- ✓ Sång och spel i olika former.
- ✓ Imitation och improvisation med röst, rörelse och instrument.
- ✓ Rösten och hur den kan användas för musikaliska uttryck genom variation av klang, rytm och dynamik.

FACIT TILL QUIZ PÅ SIDAN 8

FACIT: 1 - X, 2 - 1, 3 - 1, 4 - 2, 5 - 1, 6 - X, 7 - 2, 8 - X, 9 - 1, 10 - X

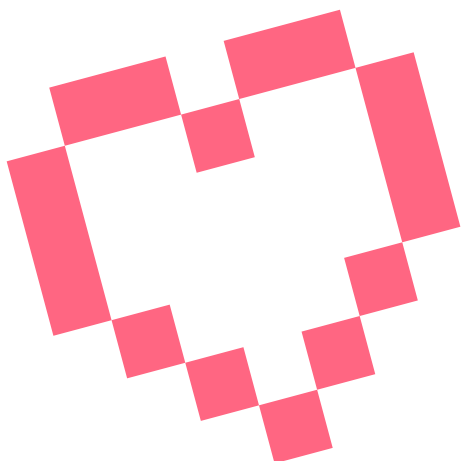
ETT OPERAHUS FÖR OCH MED UNGA

På Kungliga Operan kan man uppleva musik, dans och opera, på både små och stora scener. Man kan också följa med på visningar runt i det historiska huset. Kungliga Operan består av tre avdelningar: Operaavdelningen, Kungliga baletten och Unga Operan. Unga Operan gör föreställningar specifikt för barn och unga.

Alla barn och unga i Sverige är välkomna i det stora, gamla Operahuset vid Kungsträdgården i Stockholm. Vi rekommenderar er att följa med en guide om ni vill kika in bakom kulisserna, annars är det lätt att gå vilse här! Unga Operan bjuder dock inte bara in den unga publiken till operahuset utan åker också ut på turné med mindre föreställningar, besöker

klassrum med olika workshops, eller hittar på andra sätt att hälsa på hos er. Som nu, genom Det magiska huset.

Det allra viktigaste med Unga Operan är dock ni, publiken! Utan er finns det inget Unga Operan. Det är bara tillsammans med er vi kan lyckas med att vara ett operahus för och med unga.

GUIDADE VISNINGAR I ERT NÄROMRÅDE

Unga Operan tar ofta emot skolklasser eller familjer på studiebesök på Kungliga Operan. Några av Unga Operans pedagoger visar runt i det enorma huset och berättar dess historia. Man kan även få prova exempelvis kostymer, instrument eller se på en repetition på Stora scen.

I denna övning får ni prova på att vara guider och hålla i visningar för varandra.

ÖVNING

Börja med att i helklass diskutera vad som kan vara bra att tänka på när man håller i en guidad visning. Vad kan man göra för att få folk att lyssna, skapa nyfikenhet och god stämning. Vad kan vara viktig eller rolig information och hur berättar man det för en publik? Skriv upp era reflektioner på tavlan.

Gå därefter ihop i mindre grupper. Bestäm er för en plats eller ett område i er närmiljö som ni vill visa fram för resten av klassen. Det kan till exempel vara en del av skolgården, klassrummet, matsalen eller korridorerna. Man kan också välja ett närliggande torg, en park eller liknande. Alternativt har läraren redan valt ut olika platser så varje grupp får varsin plats.

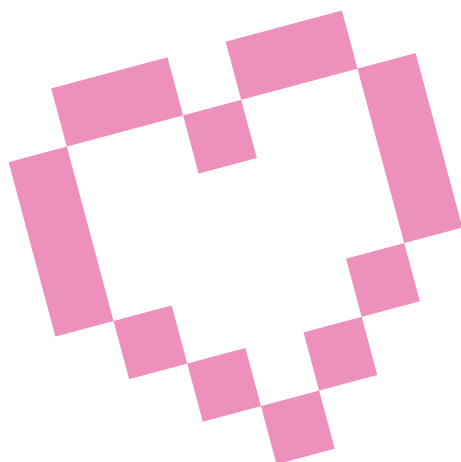
Gå till platsen och bestäm er för vilka delar av den ni vill visa fram under er visning. Finns det till exempel en särskild vägg, tavla, växt eller sak på platsen? Eller finns det något där man ska röra eller lukta på? Hur ska man gå runt där? Från ett hörn till ett annat till ett tredje? Ska man krypa, eller stå still?

Ta reda på den information som ni tycker är viktig eller rolig att känna till om platsen, och som ni tycker ska vara med i er visning. Det kan vara allt från fakta om vilka sorters träd som växer på platsen eller när byggnaden byggdes till mer personliga berättelser. Det kanske finns något som ni själva varit med om just på den platsen, som en rolig lek, en god maträtt eller en spännande upptäckt.

Bestäm vem som säger vad och i vilken ordning. Om ni vill kan ni skriva ner vad ni ska säga. Det kan också vara bra att öva sig en gång innan ni ska guida resten av klassen.

DAGS FÖR GUIDADE VISNINGAR!

Grupperna turas om att hålla visningar för varandra. Kom ihåg att vara en lyssnande, stötande och uppmärksam publik – ni kanske får reda på något helt nytt som ni inte kände till om er gemensamma närmiljö.

SÅNG – OCH DANSWORKSHOP

I avsnittet följer Ronya med Sara till en skolklass där hon ska hålla i en operaworkshop där klassen får testa på att sjunga och röra sig som operasångare. De får även prova på att sjunga medan Sara dirigerar. När man dirigerar leder man sångarna eller orkestern. Man kan till exempel dirigera så att sången blir kraftigare eller svagare, studsande eller flytande. Man kan också dirigera så att vissa blir tysta medan andra fyller rummet med ljud och rörelse.

I denna övning får ni tillsammans testa på att sjunga och röra er medan ni turas om att dirigera klassen.

WORKSHOP 1: DANS OCH RÖRELSE

- ✓ Sätt på musik ni tycker om och välj ut vem som börjar som dirigent och var dirigenten ska stå. Resten av klassen ställer sig i rummet så ni har plats att röra er på men så ni också kan se dirigenten.
- ✓ Dirigenten leder nu klassen som dansar och rör sig till musiken. Som dirigent kan du bestämma om alla ska röra sig samtidigt eller om någon ska stå still. Du kan också leda klassen så rörelserna blir pyttesmå eller jättestora, tunga eller svävande, snabba eller utdragna. Det viktiga är att dirigenten inte pratar utan visar med kroppen, framför allt med armarna och händerna hur klassen ska röra sig, precis som en dirigent.

- ✓ Klassen följer dirigenten så gott det går genom att tolka och inspireras av hur klasskompisen dirigerar.
- ✓ Efter en stund tar en ny person över rollen som dirigent. Fortsätt turas om så länge ni tycker det är kul.

WORKSHOP 2: SÅNG

- ✓ Välj en sång ni tycker om och som alla i klassen kan. Om ni har svårt att komma på en kan ni ta Blinka lilla stjärna som i Saras workshop. Kom även på olika sätt att sjunga på och skriv upp stilarna på tavlan. Exempelvis opera, rap, pop eller rock.
- ✓ En börjar som dirigent och resten av klassen ställer sig runt den personen som en kör så att alla ser dirigenten.
- ✓ Dirigenten sätter i gång kören som börjar sjunga i den stil ni valt att börja med. Precis som tidigare styr dirigenten genom sina arm- och handrörelser vilka som sjunger och till exempel hur starkt eller svagt det sjungs. Kören är uppmärksam och följer så gott den kan. Om dirigenten vill byta sångstil så ropar den det så alla hör.
- ✓ Efter en stund tar en ny elev över rollen som dirigent och leder kören. Turas om att vara dirigent och kör tills ni känner er nöjda.

BARN OCH UNGAS RÄTT TILL KULTUR

Unga Operan har i uppdrag att göra föreställningar och mycket annat särskilt riktat till en ung publik. Barn och unga är en särskild målgrupp i Sveriges kulturpolitik, och barns rätt till konst och kultur lyfts i barnkonventionen.

SAMTALA OCH DISKUTERA

- ✓ Vad är barnkultur för något, hur skulle ni beskriva det med egna ord?
- ✓ Tycker ni det är viktigt med barnkultur, att det görs konst och kultur specifikt för barn? Varför det i så fall?
- ✓ Är det skillnad på barnkultur och vuxenkultur? På vilket sätt? Vad tycker ni mest om och varför?
- ✓ Vad betyder det att en berättelse eller en föreställning är gjort ur ett barns synvinkel? Unga Operans chef förklarar det som att man som barn får sin verklighet speglad, att det man ser på scen är viktigt eller intressant för en. Hur skulle ni beskriva det?
- ✓ Hur tycker ni man kan se att en föreställning är gjord ur ett barns synvinkel? Kan man till exempel se det på vad berättelsen handlar om, vilka personer som är med, hur det ser ut på scenen eller hur musiken låter?

FÖRDJUPNING LÄS OCH REFLEKTERA

Läs delar ur FN:s konvention om barnets rättigheter. Fokusera särskilt på artikel 31 (läs hela artikeln, även delen om konst och kultur som ofta glöms bort!), men titta också gärna på artikel 13, 17, 29, och 30. Barnkonventionen i sin helhet finns till exempel här: <https://www.barnombudsmannen.se/stallningstaganden/publikationer/en-skrift-om-barnkonventionen/>

REFLEKTERA DÄREFTER TILLSAMMANS I MINDRE GRUPPER ELLER I HELKLASS

- ✓ Varför tror ni att konst och kultur är en rättighet som alla barn har?
- ✓ Kultur kan betyda olika saker, ibland handlar det om språk och traditioner, ibland om konst och estetik. Vilka olika betydelser av kultur finns det i barnkonventionen?
- ✓ Vad betyder det att en människa har rättigheter? Och varför har barn och unga särskilda rättigheter?
- ✓ Vad kan man göra för att alla barn får sina rättigheter tillgodosedda? Vad kan man som barn göra om vuxna inte lever upp till detta?

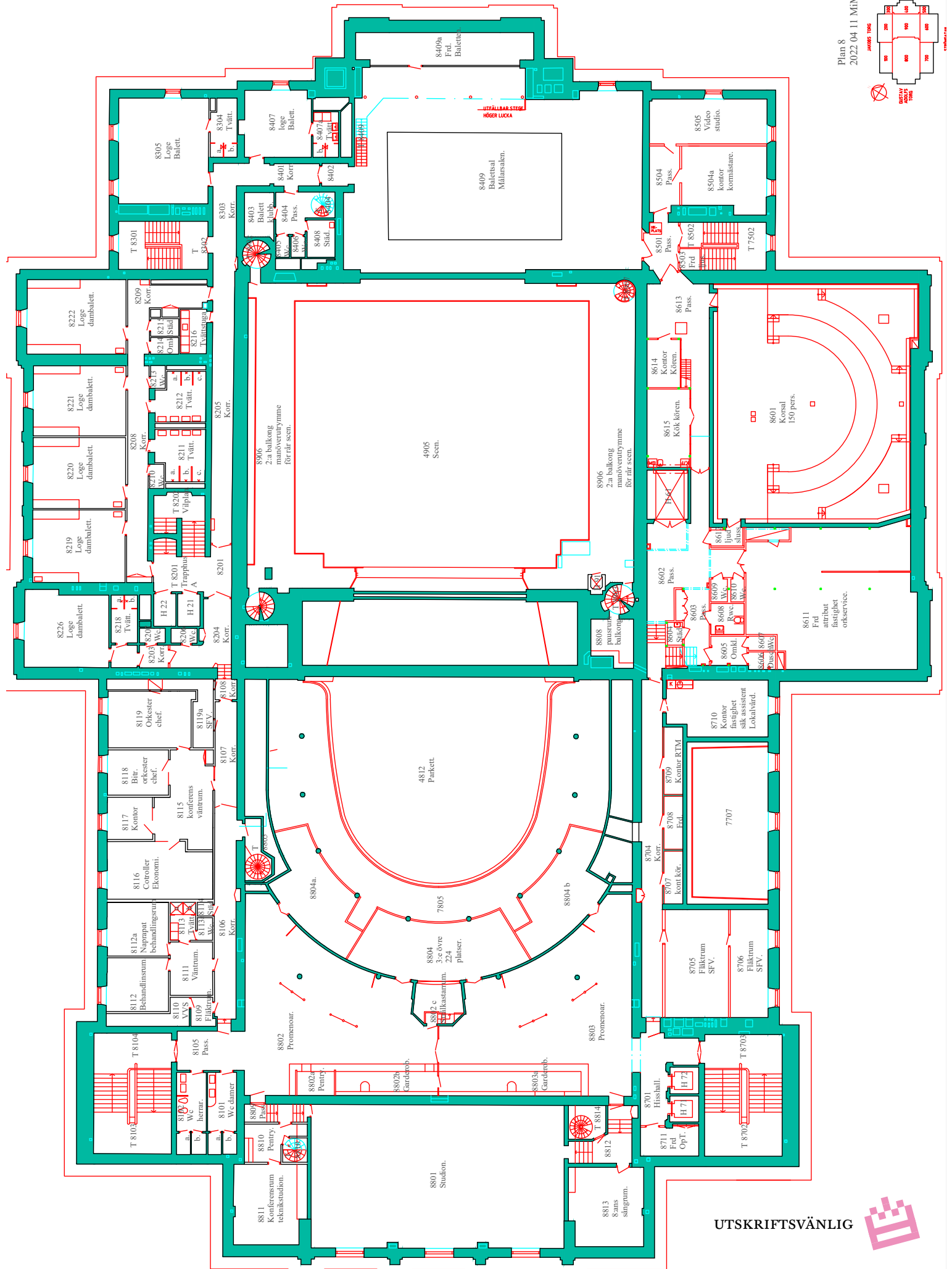
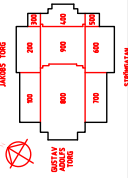
HITTA IN, HITTA RUNT, HITTA UT

Operahuset i Stockholm är stort. Det har 12 våningar och över 1000 rum. Allt från stora scener och salar till mindre ateljéer och små slingriga korridorer. Huset är nästan som en labyrint och det är lätt att gå vilse här. Ibland kan man behöva en karta.

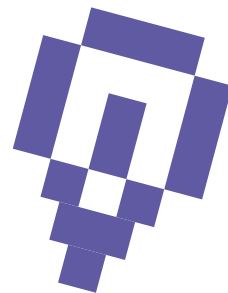
I denna övning får klassen göra egna kartor och labyrinter, inspirerade av er närmiljö och omgivning, samt Operahusets labyrintiska värld.

ÖVNING

- ✓ Undersök ritningen av Operahuset som ni hittar på nästa sida. Vilka rum finns det? Hur tar man sig runt emellan dem tror ni? Om ni vill kan ni göra om ritningen till en labyrint eller vägbeskrivning.
- ✓ Gör därefter en egen karta över en plats ni känner väl. Det kan till exempel vara över området ni bor i eller en större byggnad så som er skola, biblioteket eller mataffären. Var noga med detaljerna så man bättre kan hitta runt.
- ✓ Ni kan också välja att göra en labyrint av er karta. Då bestämmer ni var man börjar och var man slutar. Lägg sedan till olika hinder som gör det svårare att ta sig från start till mål. Det kan exempelvis vara stängda dörrar, blinda vägar, trasiga trappor eller djupa vattenpölar.
- ✓ När alla är klara kan ni visa fram era kartor och labyrinter för varandra. Berätta lite om platsen ni valt. Varför valde du just den platsen? Vad tycker du om med den? Finns det något som gör den speciell? Vad i så fall? Har du gått vilse där någon gång?

QUIZ – Unga Operan

	1	X	2
1. Vad gör skolklassen som är på studiebesök på Kungliga Operan?	De går på guidad visning och kastar bollar.	De går på guidad visning och provar kostymer.	De skriker och dansar.
2. Hur mycket väger den stora takkronan i salongen?	Lika mycket som två elefanter.	Lika mycket som en blåval.	Lika mycket som tre giraffer.
3. Vad är Unga Operan?	En avdelning på Kungliga Operan.	En person på Kungliga Operan.	Ett rum på Kungliga Operan.
4. Vad tyckte barnen var roligast med visningen?	Att gå runt.	Lyssna.	Kostymerna.
5. Vad tycker chefen Ellen är det bästa med sitt jobb?	När det kommer barn till Operan och blir uppfyllda av en föreställning.	När det kommer barn till Operan och äter matsäck.	När det kommer djur till Operan och ser en föreställning.
6. Vad dricker Ronya och Ellen när de pratar tillsammans?	Juice.	Te.	Varm choklad.
7. Vad sjunger barnen om tillsammans med pedagogen Sara?	Mat.	Familj.	Känslor.
8. Hur tyckte Ronya det var att sjunga opera?	Kul.	Onaturligt.	Otäckt.
9. Vilka instrument är med i den föreställning som barnen ser i gymnasalen?	En speldosa och en cello.	Två speldosor.	Trummor och en cello.
10. Var ligger Kungliga Operan?	Vid Globen i Stockholm.	Vid Kungsträdgården i Stockholm.	Vid Gröna Lund i Stockholm.

